

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. van der Hoek
Auteur Dhr. J.W. Duker
Telefoon 0235115041 E-mail: jwduker@haarlem.nl
DV/ Reg.nr. SZ/WWGZ/2013/168991
Te kopiëren: 1
B & W-vergadering van 28 mei 2013

Onderwerp

Regionale samenwerking voor de decentralisaties AWBZ en Jeugd

DOEL: Besluiten

Door middel van bijgevoegde brief geeft de gemeente het gevraagde inzicht in de stand van zaken omtrent de samenwerking binnen het sociaal domein. Met deze brief wordt geen nader besluit genomen over verdere regionale samenwerking. Daarmee is het de bevoegdheid van het college om de betreffende brief vast te stellen.

B&W

1. Het college stemt in met de brief over de stand van zaken met betrekking tot de regionale samenwerking binnen het sociaal domein.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen worden geïnformeerd
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Samenleving

Collegebesluit

Onderwerp: Regionale samenwerking voor de decentralisaties AWBZ en Jeugd
Reg. Nummer: SZ/WWGZ/2013/168991

1. Inleiding

In de brief van 18 april 2013 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezamenlijk de gemeenten geïnformeerd over de werkwijze van de inventarisatie van regionale samenwerking in het sociaal domein. Daarin worden gemeenten gevraagd voor 31 mei 2013 inzicht te geven in de nieuwe vormen van samenwerking die gemeenten op het sociaal domein organiseren.

In de wethoudersconferentie op 25 april 2013 hebben de gemeenten in Kennemerland en Amstelland-Meerlanden afgesproken hierover samen met Amsterdam en De Ronde Venen een gezamenlijke bestuurlijke brief aan minister Plasterk (BZK) en mevrouw Jorritsma (VNG) te sturen.

2. Besluitpunten college

1. Het college stemt in met de brief over de stand van zaken met betrekking tot de regionale samenwerking binnen het sociaal domein.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen worden geïnformeerd
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Samenleving

3. Beoogd resultaat

Met ondertekening van de brief voldoet de gemeente aan het verzoek van de VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om inzicht te geven in de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking binnen het sociaal domein.

4. Argumenten

Wij beperken ons in deze brief tot de taken op het door minister Plasterk geschetste b- en c- niveau. Het uitgangspunt voor onze gemeenten is immers: lokaal doen wat lokaal kan. Dat doet recht aan de belangrijkste reden waarom het Rijk taken in het sociale domein overhevelt naar de gemeenten. De gemeente is de meest nabije overheid. Door een lokale integrale aanpak, dichtbij onze bewoners, kunnen problemen vroeger gesignaleerd worden en effectiever en efficiënter worden aangepakt. Ook als gemeenten voor bepaalde taken bovenlokaal samenwerken, is het belangrijk om de uitvoering zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de lokale praktijk.

Er wordt verder uitgegaan van een gelaagde structuur van samenwerken. De geografische, sociaal-economische en demografische complexiteit in de noordelijke Randstad maakt een congruente samenwerking voor allerlei taken niet mogelijk en wenselijk. Op andere beleidsterreinen is dat eerder ook al gebleken, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio's, de Regionale Uitvoeringsdiensten en de arbeidsmarktregio's. Dat betekent dat in het sociaal domein op verschillende schaalniveaus wordt samengewerkt, conform de taken op de niveaus zoals die door VNG en Ministerie zijn gedefinieerd. Het belangrijkste criterium voor samenwerking is goede en betaalbare maatschappelijke zorg en ondersteuning bieden aan onze bewoners.

Efficiëntie, samenhang en robuustheid is aanvullend van belang. Deze overwegingen leiden tot de volgende analyse.

Taken op b-niveau

Taken op b-niveau zijn taken in het sociale domein waarvoor het nodig is om die op (sub)regionaal niveau uit te voeren. Denk daarbij aan taken op het terrein van inkoop van bepaalde vormen van ondersteuning en zorg, maar ook aan de sociale werkvoorziening. Het gaat dus om het niveau van een grote gemeente of op een intergemeentelijk of subregionaal niveau. In de regio Kennemerland is er een samenwerkingsverband van de IJmond-gemeenten (Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen) en van de gemeenten in Zuid-Kennemerland (Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede, Heemstede en Zandvoort); op onderdelen werken deze twee subregio's ook met elkaar samen.

Taken op c-niveau

Taken op c-niveau zijn taken die vragen om uitvoering op bovenregionaal niveau of zelfs op provinciaal of landelijk niveau. Het gewenste schaalniveau verschilt per taak. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het organiseren van specifieke taken of specialistische zorg voor bepaalde groepen.

De gemeente gaat er vanuit dat het Rijk de gemeenten op korte termijn informeert over de taken die op landelijk niveau georganiseerd gaan worden. Als het gaat om de taken die om een (boven)regionale schaal vragen, kan in het noordelijke deel van de Randstad niet gesproken worden van congruente regio's voor het sociale domein. Dat is ook niet nodig, want samenwerken kan op verschillende manieren. Wij kiezen voor samenwerkingsverbanden die recht doen aan de diversiteit en dynamiek die past bij het sociaal domein. Maatwerk boven blauwdruk dus.

De regio's Zuid-Kennemerland, IJmond, Amstelland-Meerlanden en de gemeenten Amsterdam en De Ronde Venen vormen samen een gebied dat bestaat uit twee arbeidsmarktregio's en twee veiligheidsregio's. Taken op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering organiseren we op het niveau van de veiligheidsregio(s). Binnen de buitencontouren van dit gebied ontstaat ook de hiervoor geschetste gelaagde structuur van samenwerkingsverbanden op het b- en c-niveau.

5. Kanttekeningen

De geografische, sociaal-economische en demografische complexiteit in de noordelijke Randstad maakt een congruente samenwerking voor allerlei taken niet mogelijk en wenselijk. Op andere beleidsterreinen is dat eerder ook al gebleken, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio's, de Regionale Uitvoeringsdiensten en de arbeidsmarktregio's. Dat betekent dat in het sociaal domein op verschillende schaalniveaus wordt samengewerkt, conform de taken op de niveaus zoals die door VNG en Ministerie zijn gedefinieerd.

6. Uitvoering

Na accordering door alle betrokken 17 gemeenten vindt ondertekening als volgt plaats:

Ouder-Amstel namens de Amstelland-gemeenten en De Ronde Venen

Amsterdam en Haarlemmermeer zelfstandig

Velsen namens de IJmond-gemeenten

Haarlem namens Zuid-Kennemerland

7. Bijlagen

1. Concept brief aan de voorzitter VNG en het Minister van Binnenlandse zaken.
2. Brief minister Plasterk over vormgeving samenwerkingsverbanden

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Geachte mevrouw Jorritsma en heer Plasterk,

In de brief van 18 april 2013, die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezamenlijk verzonden, informeert u gemeenten over de werkwijze van de inventarisatie van regionale samenwerking in het sociaal domein. Met deze brief willen de gemeenten in de regio's Zuid-Kennemerland, IJmond, Amstelland-Meerlanden en de gemeenten Amsterdam en De Ronde Venen, een gezamenlijke reactie geven op de inventarisatie.

Wij beperken ons in deze brief tot de taken op het door minister Plasterk geschetste b- en c- niveau. Het uitgangspunt voor onze gemeenten is immers: lokaal doen wat lokaal kan. Dat doet recht aan de belangrijkste reden waarom het Rijk taken in het sociale domein overhevelt naar de gemeenten. De gemeente is de meest nabije overheid. Door een lokale integrale aanpak, dichtbij onze bewoners, kunnen problemen vroeger gesignaleerd worden en effectiever en efficiënter worden aangepakt. Ook als gemeenten voor bepaalde taken bovenlokaal samenwerken, is het belangrijk om de uitvoering zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de lokale praktijk.

Wij gaan uit van een gelaagde structuur van samenwerken. De geografische, sociaal-economische en demografische complexiteit in de noordelijke Randstad maakt een congruente samenwerking voor allerlei taken niet mogelijk en wenselijk. Op andere beleidsterreinen is dat eerder ook al gebleken, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio's, de Regionale Uitvoeringsdiensten en de arbeidsmarktregio's. Dat betekent dat we in het sociaal domein op verschillende schaalniveaus samenwerken, conform de door u onderscheiden taken op b- en c-niveau. Het belangrijkste criterium voor samenwerking is goede en betaalbare maatschappelijke zorg en ondersteuning bieden aan onze bewoners. Efficiëntie, samenhang en robuustheid vinden wij aanvullend van belang. Dat leidt voor onze gemeenten tot de volgende analyse.

Taken op b-niveau

Taken op b-niveau moeten uitgevoerd worden op de schaal van een grote gemeente of op een intergemeentelijk of subregionaal niveau. In de regio Amstelland en Meerlanden voldoet Haarlemmermeer zelfstandig aan dat criterium. Aalsmeer en Amstelveen, gezamenlijk 115.000 inwoners, hebben één ambtelijke organisatie voor hun integrale takenpakket. Voor de b-taken is deze organisatie daarom voldoende robuust. Dat geldt ook voor de samenwerkende gemeenten Diemen, Uithoorn, De Ronde Venen en Ouder-Amstel. In de regio Kennemerland is er een samenwerkingsverband van de IJmond-gemeenten (Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen) en van de gemeenten in Zuid-Kennemerland (Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede, Heemstede en Zandvoort); op onderdelen werken deze twee subregio's ook met elkaar samen.

Taken op c-niveau

Taken op c-niveau vragen om een hogere schaalgrootte. Het gewenste schaalniveau verschilt per taak. Het kan gaan om een bovenregionaal of zelfs landelijk niveau. Wij gaan er vanuit dat het Rijk de gemeenten op korte termijn informeert over de taken die op landelijk niveau georganiseerd gaan worden. Als het gaat om de taken die om een (boven)regionale schaal vragen stelden wij al eerder, dat in het noordelijke deel van de Randstad niet gesproken kan worden van congruente regio's voor het sociale domein. Dat is ook niet nodig, want samenwerken kan op verschillende manieren. Wij kiezen voor samenwerkingsverbanden die recht doen aan de diversiteit en dynamiek die past bij het sociaal domein. Maatwerk boven blauwdruk dus.

De regio's Zuid-Kennemerland, IJmond, Amstelland-Meerlanden en de gemeenten Amsterdam en De Ronde Venen vormen samen een gebied dat bestaat uit twee arbeidsmarktregio's en twee veiligheidsregio's. Taken op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering organiseren we op het niveau van de veiligheidsregio(s). Binnen de buitencontouren van dit gebied ontstaat ook de hiervoor geschetste gelaagde structuur van samenwerkingsverbanden op het b- en c-niveau.

Hoogachtend,

In afschrift aan: BZK, de heer G.J. Buitendijk
VNG, de heer De Vet

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de colleges van B&W

**Directoraat-Generaal
Bestuur en
Koninkrijksrelaties**
Bestuur, Democratie en
Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon
Wijnand de Vries
T 06 50768692
wijnand.vries@minbzk.nl

Datum 15 maart 2013
Betreft vormgeving samenwerkingsverbanden

Kenmerk

Uw kenmerk

Geacht college,

De komende jaren krijgt u er, vanwege de decentralisaties, veel taken bij in het sociale domein. Het uitgangspunt hierbij is dat de deelname aan de samenleving van de burger zo goed mogelijk wordt ondersteund en gestimuleerd. Toch moeten mensen die het echt nodig hebben, kunnen blijven rekenen op ondersteuning van de overheid welke aansluit bij de behoefte en de mogelijkheden van burgers. Daarbij is wel maatwerk nodig en wordt bureaucratie vermeden. Dat kan door een betere dienstverlening aan de burger. Gemeenten zijn de aangewezen bestuurslaag om dit te doen. Zij kunnen dat maatwerk leveren en inspelen op de rol van het sociale netwerk rond de burger.

De decentralisaties stellen hoge eisen aan gemeenten. Het kabinet en de VNG onderkennen dat het goed landen van de decentralisaties essentieel is en dat dat alleen kan als de uitvoeringskracht tussen gemeenten wordt gebundeld. Alle energie van betrokken partijen zal de komende periode erop gericht zijn daartoe adequate vormen van samenwerking te bevorderen en te realiseren. Samenwerken zorgt ervoor dat gemeenten:

- beschikken over voldoende specialistische kennis en capaciteit voor een toereikend aanbod van zorg- en hulpverlening;
- voldoende (gezamenlijke) draagkracht hebben om financiële schommelingen op te vangen;
- beschikken over meer slagkracht tegenover zorg- en dienstverleners in het (maatschappelijk midden)veld;
- de mogelijkheid hebben om kwalitatief hoogwaardige meerjarige contracten met professionele zorg- en dienstverleners af te sluiten.

Over het langere termijn perspectief voor gemeentelijke samenwerking en het streefbeeld van inwonertal verwijs ik naar de brief die ik 13 maart jongstleden aan de Tweede Kamer heb verzonden. Waar nodig zal met de VNG de discussie verder gevoerd worden in het kader van de binnenkort te presenteren visie over de inrichting van het openbaar bestuur. Uitgangspunt voor het kabinet is daarbij, wat reeds bij de regeringsverklaring is aangegeven, dat gemeentelijke herindelingen niet van bovenaf worden opgelegd en uitgegaan wordt van initiatieven van onderop.

Vormgeving van samenwerkingsverbanden

De VNG heeft in een ledenbrief van 16 januari jl. aangegeven dat zij streeft naar niet-vrijblijvende samenwerkingsverbanden. Daarbij wordt incongruentie en bestuurlijke drukte zoveel mogelijk voorkomen. De VNG heeft u opgeroepen om met omliggende gemeenten in gesprek gaan en om vóór 31 mei 2013 met voorstellen voor (nieuwe) vormen van samenwerking in het sociale domein te komen. Het kabinet sluit zich hier graag bij aan. Het zal samen met de VNG toezien op de voortgang van de vorming van de samenwerkingsverbanden, die ook toetsen en via bijvoorbeeld handreikingen en bijeenkomsten zo veel mogelijk ondersteunen. De VNG zal hiervoor u om informatie vragen. Via het programma Slim Samenwerken verzamelt de VNG gegevens over:

- welke gemeenten met welke gemeenten samenwerken op alle drie de decentralisaties;
- voor welke taken de samenwerking wordt aangaan;
- en in welke vorm (publiek, privaat, Wet gemeenschappelijke regelingen, convenant) de samenwerking plaatsvindt.

Als de samenwerking niet aan de gestelde criteria voldoet, zal het kabinet met uw gemeente of samenwerkingsverband overleggen om te bekijken hoe aan de gestelde criteria kan worden voldaan. Bij onvoldoende voortgang zal het kabinet de (wettelijke) mogelijkheden bezien om de betreffende samenwerkingsverbanden wel aan de gestelde criteria te laten voldoen.

Taken binnen het sociale domein

Alle gemeenten krijgen te maken met de decentralisaties. Maar de uitvoering van die taken dient goed te zijn geregeld. Over de exacte invulling van de taken en de toetsing daarvan worden in maart besluiten genomen. Het gaat daarbij om de volgende taken:

- a) Taken in het sociale domein die door alle gemeenten afzonderlijk kunnen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld gemeentelijke eerstelijnszorg. Gemeenten zorgen ervoor zorgen dat hun inwoners toegang hebben tot deze zorg, bijvoorbeeld door daarvoor een apart loket in te richten.
- b) Taken in het sociale domein waarvoor het nodig is om die op (sub)regionaal niveau uit te voeren. Denk daarbij aan taken op het terrein van inkoop van bepaalde vormen van ondersteuning en zorg, maar ook aan de sociale werkvoorziening.
- c) Taken die vragen om uitvoering op bovenregionaal niveau of zelfs op provinciaal of landelijk niveau. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het organiseren van specifieke taken of specialistische zorg voor bepaalde groepen. Hiervoor zijn al een aantal afspraken gemaakt, bijvoorbeeld voor de invoering van de Participatiewet en de jeugdzorg. Ook onderwerpen als werkgeversdienstverlening kunnen beter op dit niveau worden ingevuld. Daardoor neemt de lastendruk af voor bedrijven die veel contact hebben met gemeenten. Bij de jeugdzorg is afgesproken dat taken als de jeugdbescherming en jeugdreclassering op dit niveau worden uitgevoerd. Dat geldt ook voor het Meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en residentiële zorg.

Datum

15 maart 2013

Kenmerk

Samenwerkingsverbanden

De VNG heeft aangegeven dat de te vormen samenwerkingsverbanden aan de volgende criteria worden getoetst:

Datum

15 maart 2013

Kenmerk

- de gekozen samenwerking heeft een schaal die efficiënt is en een samenhangend verzorgingsgebied kent (met het oog op de omvang van het aantal cliënten dan wel het aantal aanbieders);
- de gekozen samenwerking biedt voldoende basis voor goed toezicht op eventuele risico's;
- het voorkomen van 'witte vlekken'; zodat een gemeente geen toegang zou hebben tot een samenwerkingsverband;
- een goede en stevige regie in de richting *van* en een goed relatie *met* (grote) maatschappelijke en zorginstellingen;
- Voldoende voortgang in de gekozen schaal en samenwerking.

Het kabinet vindt daarnaast de volgende criteria van belang:

- de samenwerkingsverbanden worden vormgegeven op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen en bij de keuzes voor samenwerking wordt rekening gehouden met reeds bestaande wettelijke vereisten voor regionale samenwerking;
- gemeenten maken veelal deel uit van vele samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld in een intergemeentelijke sociale dienst, een sociale werkvoorziening, GGD of een samenwerkingsverband voor de uitvoering van de Wmo. Uitgangspunt is het streven naar congruentie, waarbij zoveel mogelijk bestaande, goed functionerende samenwerkingsverbanden gerespecteerd zullen worden en waar op basis van goed geldende redenen van kan worden afgeweken. Onder congruentie wordt verstaan dat gemeenten met dezelfde bestuurlijke partners samenwerken om de decentralisaties uit te voeren;
- voor het bovenregionale niveau (taakniveau c) bestaan reeds de arbeidsmarktregio's. Gemeenten zijn nog bezig met het vormgeven van bovenregionale samenwerkingsverbanden voor de nieuwe taken in het kader van de zorg voor jeugd. Belangrijk is dat deze samenwerkingsverbanden voldoende robuust zijn voor het uitvoeren van de wettelijke taken en dat gestreefd wordt naar congruentie tussen verschillende (bestaande) samenwerkingsverbanden. Over de benodigde schaal van deze samenwerkingsverbanden zal nog nader bestuurlijk overleg plaatsvinden tussen Rijk en de VNG.
- binnen de buitengrenzen van de bovenregionale samenwerkingsverbanden kunnen congruente samenwerkingsverbanden op (sub)regionaal niveau (taakniveau b) worden gerealiseerd;
- bij de samenwerking dient rekening gehouden te worden met de positie van de centrumgemeenten. Zo wordt voorkomen dat kleinere gemeenten rondom een centrumgemeente alleen met elkaar samen willen werken, waardoor de centrumgemeente in een geïsoleerde positie terecht komen.

Tenslotte

De komende jaren zal veel voor u veranderen. Rijk en gemeenten moeten deze veranderingen gezamenlijk oppakken. Samen met u wil ik op een goede wijze invulling geven aan die veranderingen. Ik ga er van uit dat ik op uw medewerking kan rekenen.

Datum

15 maart 2013

Kenmerk

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk